

„Schreibspuren“ Hommage an die Dichter der verbrannten Bücher

Arbeit in Acryl, Tusche und Asche auf 12 Leinwänden je 50 x 50 x 5

Ruth Neureiter 2010

4 Bildtafeln waagrecht
3 Bildtafeln senkrecht
mit je 5cm Zwischenraum
Gesamtfläche 160 x 215

Erste Impulse

Erste Impulse zu dieser Arbeit gab mir eine Lyrikperformance im Rahmen des Brandlochfestes von Sylvie Bantle und Tina Reuther im Schloss Seefeld im Mai 2009.

Bald verwarf ich diese Idee wieder, da meine Vorstellungen, mich diesem Thema zu nähern, sich ausschließlich im Gegenständlichen aufhielten, ich jedoch meiner abstrakten Malweise treu bleiben wollte.

Als ich beschlossen hatte, mich von diesem Thema aus genanntem Grund wieder zu distanzieren, zeigte sich die gesamte Arbeit in einem Traum:

Rotgrundige Tafeln mit weißen Schreibspuren

vielschichtig übereinander liegend.

Somit fühlte ich mich meinem inneren Auftrag verpflichtet. Nicht wissen wie, galt nicht mehr. Ich würde den Spuren auf den Grund gehen.

Ich teilte die Fläche in 12 Quadrate.

Die Zahl 12

steht für die 12 Stämme Israels, aber auch eine Brücke in das Neue Testament bildend für die 12 Apostel, denn es waren sowohl Juden, als auch Nichtjuden, deren Schriften verbrannt wurden. Die 12 steht auch für die 12 Monde, die unserem Jahres - und Lebensrhythmus zugrunde liegen.

Aufgeteilt in 2 Blöcke zu je 6 Tafeln kann die 2 an die beiden Gesetzestafeln der 10 Gebote erinnern, eine Basis für gelingendes Leben.

Die Farbe Rot

Rot ist die Farbe des Abendrots, das den Tag noch einmal aufscheinen lässt in warmes Licht taucht, bevor die Nacht sich über ihn legt.

Rot symbolisiert hier die Farbe des Blutes, das alles Lebendige pulsieren lässt, erinnert an das Blut, das vergossen wurde, aber auch an das Herzblut, mit dem die Dichter ihrer inneren Schreibspur folgten.

Rot erinnert hier an das Feuer, dem unzählige Bücher, aber auch Menschen zum Opfer fielen.

Rot ist die Farbe der Liebe, die alles Geschehene einbettet, nicht um zu vergessen, nicht um zu vertuschen, sondern um allmählich zu verwandeln.

Die Farbe Weiß

Weiß sind die Schreibspuren, geschrieben mit weißer Tusche. Tusche kann nicht übermalt werden, scheint immer wieder von neuem durch darüber gelegte Farbschichten. Die Farbe weiß symbolisiert das, was weiß, aber auch was weise ist in uns. Es sind Spuren, die sich verlieren und solche, die wieder aufgegriffen werden können.

Sie stehen für die Schicksale der Dichter, ihrer Familien und Freunde und ihrer Bücher.

Es sind Geschichten von Emigration, vom Exil, von auseinander gerissenen Familien und Freundschaften, vom nicht Wissen voneinander, von Sorge und Sehnsucht nach den Kindern. Einen Bruchteil dessen erahnend, was geschehen ist, widmete ich mich dieser Arbeit.

Die Asche

Und da ist die Asche. An das Feuer erinnernd, aber auch an den Stoff, in den alles Gewesene zerfällt, sich der Erde mitteilt, vom Wind aufgegriffen wird, weiter getragen wird in verwandelter Form.

So ist alles Geschriebene, Gedachte im großen, unvorstellbaren Raum dennoch aufgehoben.

Die in Asche geschriebenen Spuren sind mit einem „Zweig“ geschrieben, an Stefan Zweig erinnernd, stellvertretend für alle aus seiner Zeit.

Anerkennung

Mit „Schreibspuren“ möchte ich die Dichter der verbrannten Bücher würdigen, mich vor ihnen verneigen, eine Spur legen, die über das Täter - Opfer – Prinzip hinaus weist: in die Möglichkeit der Verwandlung durch gegenseitige Anerkennung.

Dank

Mein Dank gilt Sylvie Bantle und Tina Reuther für erste Impulse und jenen, die mich immer wieder zu dieser Arbeit ermutigt haben, sowie Herrn Prof. Siegfried Karrer, der mich während meines Arbeitens in der Art – Academie Mondsee durch sein Da sein in seiner ganz besonderen Art und Weise unterstützt hat.

"עקבות כתיבה" מחווה למשוררי הספרים השרופים
עבודה באקריל, טוש ואפר על 12 מסגרות בד, 50 X 50 X 5 כל אחת
רות נירייטר, 2010

4 לוחות תמונות רוחביות
3 לוחות תמונות אורכיות
עם 5"0 מ"מ מרחב בין כל לוח
שטח כללי 160 X 215

אימפולסים ראשונים

האימפולסים הראשונים לעבודה זו ניתנו לי על ידי הופעה לירית של טינה רויטר בטירת זפלד במאי 2009 במסגרת פסטיבל "ברנדלוך".
מהר מאוד ויתרתי על רעיון זה, היות והרעיונות שלי להתמודדות עם נושא זה נתקעו תמיד בתיאורים על ידי חפצים. אני רציתי לשמור אמונים לאופן הציור האבסטרקטי שלי.
לאחר שהחלטתי להתרחק מנושא זה, בשל הסיבות המוסברות, הציגה את עצמה העבודה המלאה בחלום:

לוחות אדומים בבסיס עם עקבות כתיבה לבנים

מונחים בשכבות רבות אחד על השני.
כך הרגשתי כי אני עונה על הדרישות הפנימיות שלי. לא לדעת כיצד, לא היה תקף יותר. אני אוכל לעקוב אחר העקבות.
חילקתי את השטחים ל-12 ריבועים.

המספר 12

מתייחס לשניים עשר שבטי ישראל, אך גם בונה גשר לברית החדשה עם 12 השליחים, כי כתביהם של יהודים וגם לא יהודים נשרפו. המספר 12 עומד גם בשם שניים עשר הירחים, בסיס קצב השנה והחיים שלנו.
החלוקה לשני עמודים עם 6 לוחות כל אחד מזכירה את השניים את שני לוחות הברית של עשרת הדיברות, בסיס לחיים מוצלחים.

הצבע אדום

אדום הוא צבע השקיעה, המאיר פעם אחרונה על היום ונוסך עליו אור חם, לפני שהלילה יורד עליו.
אדום מסמל כאן את צבע הדם, המביא כל חי לפעום, מזכיר דם, שנשפך, אך גם את תשוקת המשוררים בה הם עקבו אחר עקבות הכתיבה הפנימיים שלהם.
אדום מזכיר כאן את האש, בה נפלו קורבן לא רק ספרים רבים, גם בני אדם.
אדום הוא צבע האהבה, הנותנת משכב רך לכל דבר שקרה, לא כדי לשכוח, לא כדי להסתיר, אלה כדי לשנות בסוף היום.

הצבע לבן

לבנים הם עקבות הכתיבה, כתובים בטוש לבן. אי אפשר לצבוע על טוש, הוא מופיע כל פעם מחדש מעבר לשכבות צבע המונחות עליו. הצבע הלבן מסמל כל דבר לבן, אך גם את החכם אצלינו. אלו עקבות הנעלמים וכאלה שניתן להחזיק בהם מחדש. הם עומדים בשם גורלם של המשוררים, גורל משפחותיהם וחבריהם וספריהם. אלה סיפורים על הגירה, על גלות, על משפחות וחברויות שנקרעו אחת מהשניה, על חוסר המידע אחד על השני, על דאגה וכמיהה לילדים. כחלק ממה שתיארתי לעצמי שאני יודעת על כל מה שקרה הקדשתי את עצמי לעבודה זו.

האפר

וכאן האפר. המזכיר את האש, אך גם המזכיר את החומר אליו נופל כל דבר שהיה קיים, המתקשר עם האדמה, המורם על ידי הרוח ונישא הלאה בצורה משתנה. כך הופך כל דבר הנכתב, הנחשב במרחב גדול בלתי מתואר בכל זאת לבטל. העקבות הכתובים באפר, כתובים בעזרת "צווייג" – בגרמנית ענף - המזכירים את הסופר שטפן צווייג כנציג תקופתו.

הכרה

עם "עקבות כתיבה" ברצוני לתת את הכבוד למשוררי הספרים השרופים, להשתחוות לפניהם, להניח עקבות המעירים את תשומת הלב מעבר לעיקרון הפושעים והקורבנות: לאפשרות התהפוכה דרך הכרה הדדית.

תודה

תודתי נתונה לסילבי בנטלה וטינה רויטר על האימפולסים הראשונים ולכל אלה, שעודדו אותי חזר ושנה לעשות עבודה זו, כמו לפרופסור זיגפריד קארר, שתמך בי באופן ובצורה המיוחדים לו במהלך עבודתי באקדמיית ארט מונדזה בעצם היותו נוכח.

Übersetzerin: Shimrit Härtl